

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 20 września 2022 r.

DMSK-WPM.58.4.2022.WB

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na wystąpienie dotyczące możliwości ograniczenia wydawania prasy przez jednostki samorządu terytorialnego (znak: VII.564.28.2022.CW), uprzejmie informuję, iż po pierwsze Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dostrzega problem przedstawiony w Pańskim piśmie. Jest to zjawisko typowe dla ładu demokratycznego, w którym wolność, własność i siła ekonomiczna/polityczna wykorzystywane są niekiedy w celu monopolizowania rynku medialnego, czy to w wymiarze lokalnym, regionalnym czy ogólnokrajowym. W tym kontekście, dostrzegamy również występujące w Polsce, niepokojące zjawisko monopolizowania lokalnego rynku medialnego przez prasę samorządową. Jednakowoż – po drugie – wprowadzenie zakazu wydawania prasy przez jednostki samorządu terytorialnego może budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. W pierwszej kolejności wskazać należy na art. 14 Konstytucji RP, który stanowi podstawę dla konstytucyjnej zasady wolności prasy. Zgodnie z art. 14 Konstytucji Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu, natomiast art. 54 ust. 2 Konstytucji stanowi, iż cenzura prewencyjna środków społecznego przekazu oraz koncesjonowanie prasy są zakazane. Wskazać należy, iż na wolność prasy i innych środków społecznego przekazu składają się trzy zasadnicze elementy: swoboda zakładania środków społecznego przekazu, swoboda prowadzenia działalności medialnej oraz swoboda kreowania struktury własnościowej środków społecznego przekazu (wyr. TK z 9.11.2011 r., K 13/07, Legalis)¹. Jednocześnie

¹ Komentarz do art. 14, Konstytucja RP. Tom. I. Komentarz do art. 1-86, red. M. Safjan, L. Bosek 2016, wyd. 1
Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

podkreślenia wymaga, iż żaden artykuł Konstytucji nie ogranicza jednostkom samorządu terytorialnego prawa do zakładania i prowadzenia działalności wydawnictwa prasy lokalnej. Tym samym nawet ograniczona ingerencja w prawo do prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego działalności wydawnictwa prasy lokalnej może budzić wątpliwości w zakresie zgodności z konstytucją. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na art. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. (Dz. U. 2018 poz. 1914) zgodnie z którym organy państwowe, w tym jednostki samorządu terytorialnego², mają stwarzać prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, w tym również umożliwiające działalność redakcyjną dzienników i czasopism zróżnicowanych pod względem programu, zakresu tematycznego i prezentowanych postaw. Tym samym art. 2 prawa prasowego postuluje udzielanie wsparcia dla prasy zróżnicowanej pod względem tematycznym, jak i światopoglądowym. W praktyce oznacza to, że organy państwa nie mają prawa dyskryminować dziennikarzy jakiegokolwiek redakcji ze względu na przesłanki światopoglądowe, religijne, ideologiczne, kulturowe, polityczne, społeczne czy gospodarcze. Nie powinno dochodzić także do uprzywilejowania określonych przedstawicieli prasy.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż rząd polski dostrzega konieczność wsparcia wydawców prasy lokalnej. W tym kontekście wskazuję na działania podejmowane przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, który w ramach rządowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego udziela dotacji organizacjom obywatelskim między innymi na działania związane z prowadzeniem mediów lokalnych.

W ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, którego celem jest wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie udziału tych organizacji w życiu publicznym i upowszechnianiu demokratycznych norm obywatelskości realizowany jest od roku 2018 Priorytet 3 Rozwój instytucjonalny lokalnych organizacji strażniczych i mediów obywatelskich. Jako przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego mam zaszczyt nadzorować pracę Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i zainicjowałem między innymi ten właśnie program.

Dotacje instytucjonalne mają na celu wzmocnienie organizacji strażniczych i mediów obywatelskich tak, aby mogły one realizować właściwe sobie funkcje społeczeństwa obywatelskiego, budować swoją realną pozycję oraz wpływ w obszarach zaangażowania. Równocześnie wsparcie na poziomie krajowym adresowane do organizacji działających lokalnie pozwoli na uniknięcie ewentualnego wpływu na poziom niezależności i obiektywizmu podejmowanych przez te organizacje działań strażniczych.

² Zob. Komentarz do art. 2, Prawo prasowe. Komentarz red. dr Bogusław Kosmus, dr Grzegorz Kuczyński 2018, wyd. 3

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

W poprzednich edycjach konkursu kwota dofinansowania oraz liczba dofinansowanych podmiotów wyglądały w następujący sposób:

Konkurs PROO-3 Edycja 2021: 4 000 000,00 zł, 21 dotacje

Konkurs PROO-3 Edycja 2020: 9 188 000,00 zł, 44 dotacje

Konkurs PROO-3 Edycja 2019: 3 600 000,00 zł, 32 dotacje

Na realizację konkursu w Priorytecie 3 w edycji 2022 zaplanowano 2 mln zł. W dniu 26 maja br. konkurs został rozstrzygnięty, a do dofinansowania przeznaczonych zostało 27 podmiotów.

Z wyrazami szacunku

Piotr Gliński